

Revista

Regió7

DIRECTOR: MARC MARCÉ I CASAPONSA
EMPRESA EDITORA: EDICIONS INTERCOMARCALS SA

Basar.
Marca de
moda catalana
12

Narrativa

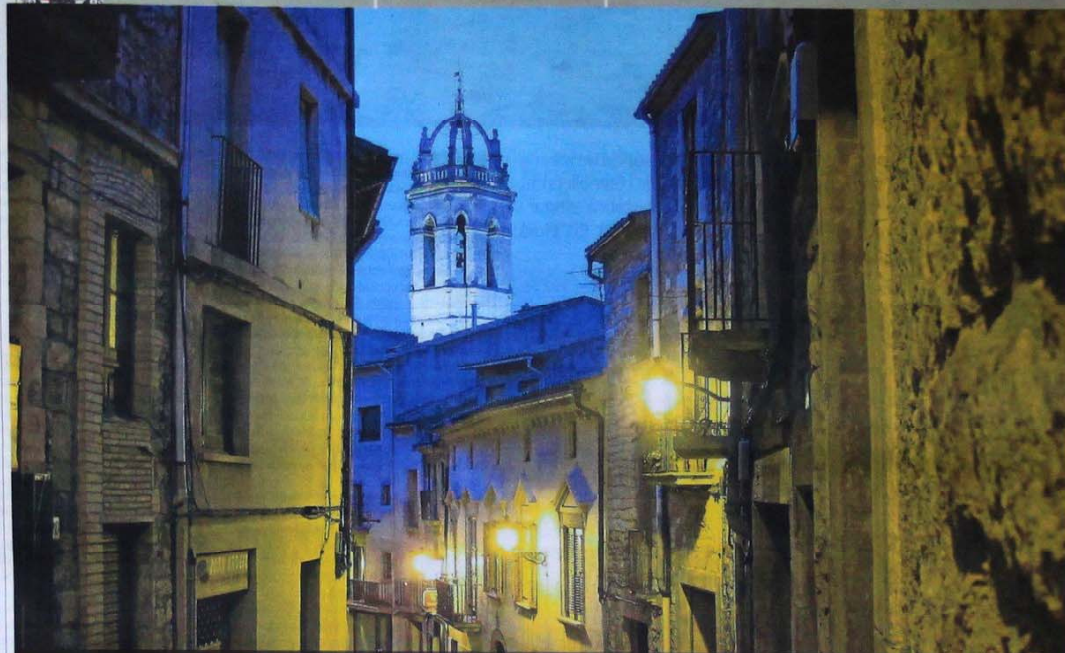
«Boira de sang». Novè capítol
de la novel·la de Manuel Quinto **6**

Reportatge

Idus de març.
L'assassinat de Juli Cèsar **8**

Entrevista

Daniel G. Andújar. «Per a mi un 'hacker' és un savi de la
tecnologia que s'infiltra al sistema enganyant-lo» **10-11**

El Moianès comarca

EL SÍ DE DIUMENGE PASSAT TÉ ELS FONAMENTS
EN EL SENTIMENT HISTÒRIC D'UN TERRITORI

ARXIU/IC MOIA

Castrol MONROE

MANN FILTER Bendix FAG

MAW LUK RH

INA QNECTO Valeo

MCAFILTER TUDOR

vilarmau@vilarmau.com
www.vilarmau.com

vilarmau i freixa

Des del 1927 al vostre servei

RECANVIS AUTOMOCIÓ - INDÚSTRIA

MANRESA C/ Sallent, 97-103 - Polígon Els Dolors - Tel. 93 874 40 61

BERGA C/ Rasa del Canyet, 20 - Tel. 93 822 00 30

Situat en un altiplà al centre de Catalunya, a força distància de les ciutats que fins ara li donaven capitalitat (Manresa, Vic i Granollers), el Moianès ha aconseguit finalment que la seva unitat històrica estigués reflectida sobre el mapa. Text: J. Sallent/J. Capdevila. Fotos: CIC Moia, Salvador Redó, Joan Capdevila i Consorci del Moianès

El Moianès UN SENTIMENT CONVERTIT EN COMARCA

Una imatge de Moia embolcallada per la neu, el febrer passat. El fet de trobar-se en un altiplà, a una altitud que oscil·la entre els 600 i els 900 metres, facilita l'aparició d'una a més nevades cada hivern, normalment de poca magnitud

Ahans del proper estiu, el Moianès quedarà constituït formalment com la 42a comarca de Catalunya. Aquest altiplà situat fins ara als extrems del Bages, Osona i el Vallès Oriental, amb una altitud que oscil·la entre els 600 i els 900 metres, s'ha hagut d'esperar fins al 2015 per rebre el seu reconeixement administratiu. Però el cert és que ha estat considerada una comarca natural des de fa segles. Sempre ha estat present en les classificacions de comarques i de propostes d'organització territorial que s'han fet des del 1600. Tot i així, la unitat geogràfica, social i econòmica ja està documentada de molt abans, del segle XIII. Geogràficament, socialment i econòmicament és un territori amb característiques estructurals, i la consulta popular celebrada el cap de setmana passat no va fer res més que confirmar la voluntat majoritària dels ciutadans que hi viuen: se senten part d'aquest territori i volen que, per fi, sigui reconegut oficialment, amb tots els avantatges que s'aposa poder tenir un Consell Comarcal propi, quant a serveis.

Què significa sentir-se del Moianès? El veterà historietista local Enric Oliveras, membre del Patronat de les Coves del Toll, fa una definició molt similar a la que una bona part dels catalans utilitzen per defensar el dret a decidir de Catalunya respecte a la seva pertinença a l'estat espanyol: «Significa que nosaltres mateixos volem decidir sobre el futur d'aquestes poblacions. D'aquest centre neuràlgic de Catalunya, d'aquesta zona rural que ha tingut canvis importants en els darrers anys», explica. En les darreres dues dècades, l'entitat que ha

jagat un paper clau en la reivindicació de la creació de la comarca ha estat el Consorci del Moianès, que ha unit els deu municipis moianesos per a la prestació conjunta de serveis, la qual cosa ha reforçat el sentiment de pertinença al territori. «El Consorci ha tingut un paper predominant en la construcció de la comarca, però ha demostrat que era necessari tenir un espai d'administració. Per la nostra caracterització geogràfica, en una zona montanyesa, allunyada de les grans urbs, era convenient i necessari establir un règim de comarcalització i d'administració important», diu Oliveras.

Malgrat que fa 300 anys el Moianès ja apareixia reconegut en la subvengueria de Manresa, la divisió territorial de Pau Vila de l'any 1936 no la va incloure com a comarca. «Imaginó que no hi va fer per moltes pràctiques. Perquè les comarques vives, el Bages, el Vallès Oriental i Osona, eren més significatives administrativament que el Moianès», considera Enric Oliveras, que afegeix: «però per als que vivim en la comarca com jo, els que som comarcalistes de soca-rel, hem demostrat que, per demanar ajudes a aquestes comarques, no ho teníem gaire bé. Ara, el repete de tots els pobles del Moianès és que paguem arribar a compaginar coses que en el passat eren impensables», manifesta.

La població conjunta dels deu municipis del Moianès (Moia, Fostory, Santa Maria d'Ória, Calders, Monistrol de Calders, Castellnou, Granera, Sant Quirze Safaja, Castelló i Collbató) és actualment de 13.166 habitants (per sobre de cinc comarques catalanes que en tenen menys). Malgrat que els pobles del Moianès es

«Sentir-se del Moianès significa que nosaltres mateixos puguem decidir sobre el futur d'aquestes poblacions, que han tingut canvis importants»

Tot i que els pobles de la comarca són de petita dimensió, tenen una tradició d'estiuig molt arrelada, de forma que els caps de setmana la població es duplica

caracteritzen per ser pobles de petita dimensió, tenen una tradició d'estiuig molt arrelada, gràcies a la bona ubicació respecte a l'Àrea metropolitana. La seva climatologia, amb estius suaus i hiverns no gaire freds (comparant-los amb les comarques d'alta muntanya), ha estat sempre un atractiu per als estiujants de Barcelona, Sabadell o Manresa, molts dels quals tenen la segona residència a Moia, l'Estany o Castellnou. Això significa que durant els caps de setmana la festa la població es duplica, a causa del gran nombre de segones residències. De fet, en els últims anys, la població feta de la zona ha anat augmentant, bàsicament per la transformació de moltes segones residències en habitatges fixos.

Aquest ha estat un dels motius principals que en els darrers anys l'activitat socioeconòmica de la comarca s'hagi anat clarificant, amb un creixement cada cop més important del sector serveis i del turisme. Això ha anat en detriment progressiu del sector primari, que fins als anys 70 havia estat molt important a la comarca. A diferència d'altres zones del país on l'agricultura ha tingut molt pes, al Moianès, en canvi, el sector primari més important ha estat sempre el ramader, segons explica Just Serra, veterinari que es dedica al control sanitari de molts grups de la comarca. «El Moianès sempre ha estat una comarca força ramadera. Als anys 70 hi va haver un sector porcí molt potent. El nombre de ramaders, però, ha anat disminuint

progressivament any rere any i actualment l'activitat porcina ja es concentra en poques granjers, tot i que grans grups. Blijados a ovines, com ha succeït arreu», explica Serra. Des dels anys 90 fins ara, però, detalla, l'activitat ramadera de la comarca s'ha especialitzat sobretot en el sector boví, concretament en les vaques de pastura i de cries de vedelles. I en els últims anys, si bé, cada cop s'està apostant més «per la ramaderia ecològica, que és un sector molt emergent al Moianès, amb molt de futur. Sent a prop de la zona metropolitana i cada vegada hi ha més demanades», explica. De fet, assegura, «un percentatge molt elevat de ramaders, d'entre el 15 i el 20%, ja s'està dedicant a aquest tipus d'activitat, i cada cop va a més».

I és que aquests són els elements que des del Consorci del Moianès i altres entitats de la comarca s'ha anat apostant en els darrers anys: paisatge, natura, cultura, serveis i alimentaris. La comarca aposta cada cop més per un desenvolupament del territori sostenible, basat en un model on converteixen els diferents sectors econòmics i dinamitzen aquells sectors emergents, com els serveis turístics, els serveis a les persones, la indústria alimentària i l'ecològica. La gastronomia, de fet, compta amb una bona colla de restaurants, al llarg de tot el Moianès, on es pot fruit de la bona cuina i de la creativitat dels restauradors de cada indret, que utilitzen productes locals i artesans.

L'economia de petita escala, per tant, la

Pont del Hossinyot, a Sant Quirze Safaja

El Moianès tenia una tradició ramadera molt important, que encara es manté en el sector boví, que ara vol aprofundir en la ramaderia ecològica, sector àgil

En els darrers anys, el Consorci del Moianès ha apostat més per potenciar elements com el paisatge, la natura, la cultura i l'artesania alimentària

gran aposta d'aquesta comarca, que les associacions veu molt sentenciosament per la seva feia, la qual cosa va impulsar la seva creació cap al seu 200 aniversari, i també la creació del Consorci del Moianès el 1994. L'organisme, en els darrers vint anys, ha estat de manera directa i 1.250 llocs de treball. Ha facilitat que el conjunt del Moianès tingui actualment una de les taxes d'atur més baixes de Catalunya (el 2014 era del 16,50%).

Ara, la creació de la nova comarca permetrà al Moianès tenir un conjunt de poder i poder millors serveis i dependrà a nivell institucional de la seva. D'aquesta manera, el dia de la creació, l'ajudat de Moia, Diego Guzmán, va afirmar que la nova comarca va suposar «una realització» de la despesa, un servei més proper i eficient al ciutadà, a més a més d'arrelar un gran hàbitat, ja que «el Moianès és una comarca geogràfica, social i administrativa des del segle XIII. Va destacar que, per fi, la comarca té un subjecte polític i jurídic i per tant un intercanvi amb la resta d'administracions. Guzmán també va dir que la consulta «és el col·lectiu» a través dels anys de treball amb els seus comitès ad hoc. Va assegurar que la nova situació administrativa permetrà que els municipis tinguin nous serveis i capacitat per accedir a finançament. I va dir que ara toca al Govern complir el compromís del Parlament que el Consell Comarcal del Moianès sigui una realitat just després de les eleccions municipals, cosa a la qual ja s'ha compromès la Generalitat.

CLIMENT 1890 BERGA / PUIG - REIG / BARCELONA www.joieriaclement.com 938 380 174

GRANERA
El castell
► La primera referència històrica és de l'any 971. Integrat al circuit de Moiana, està construït amb parament de pedra de gran qualitat, i conserva intacte tot el recinte de mur.

CASTELLERÇOL
El Roquer
► Del segle XVII, és una bellíssima construcció feta amb pedra amb volta de mig punt, amb dovelles de pedra picada que formen un arc. Aquesta volta dona peu a una altra volta d'uns deu metres de fondària que va a morir al fons d'una bauma natural. A dins, hi ha una taula llarga de pedra. Darrere, hi ha un llarg pedrís de pedra, per on passava l'aigua, i que s'utilitzava com a safareig.

L'ESTANY
Monestir de Santa Maria de l'Estany
► Datat entre els segles XI i XII, és un dels monuments insígnies del romànic català. L'església guarda encara l'estil romànic primitiu impressionat per la seva austeritat, tota de pedra nua i aspra. El claustre és una visita obligada per als amants del romànic. És gairebé quadrat, i en destaquen les columnes dobles amb els seus 72 capitells, esculpits amb tot tipus de figures i d'escenes.

COLLUSPINA
Església de Sant Cugat de Gavadons
► Té més de mil anys d'història, i ja és citada l'any 968. L'església actual és del segle XII, i ha registrat moltes modificacions. La més important, la supressió de l'absis per un presbiteri més gran.

El Forn de Calç de Calders, un dels elements destacats del patrimoni del Moianès

Descobreix el Moianès

SANTA MARIA D'OLÍ
El patrimoni romànic
► El terme d'Olí és ple d'esglésies i capelles d'estil romànic. En destaca Sant Feliet de Terrassola (1927), restaurada el 1970. Consta de dues naus amb dos absis i una torre que fa les funcions de campanar. A prop del mas d'Armenteres hi ha les ruïnes de Sant Joan Vell (1308). També destaquen les esglésies de Sant Vicenç de Vilarrasau i de Sant Joan de Vilanova.

MONISTROL DE CALDERS
Dolmen del Pla de Trulla
► Data de l'edat del bronze (entre els anys 1800 i 700 aC). És un sepulcre megalític, de cambra simple. Va ser restaurat el 2005 i integra la ruta de la pedra seca. Té una caixa de planta rectangular i amb grans lloses falcades a terra, amb una altra a sobre com a coberta de la cambra sepulcral, el lloc d'enterrament.

CALDERS
Font de les Tàpies
► Fondida a sota d'un salt d'aigua força important. Tradicionalment, els ramats d'ovelles s'abouraven en aquest indret. L'aigua ha estat canalitzada i embotada des d'abans del segle XIX.

MOIÀ
Parc Municipal
► S'hi troba una vegetació esplèndida, amb arbres centenaris i racons que conviden a gaudir del passeig i de la tranquil·litat. Allà mateix es pot trobar la biblioteca municipal. I l'edifici de l'espai per a la gent gran.

POUA DE LES TORRES
► De dimensions mitjanes, està en bon estat. El parament de tota la poua és de pedra i té dues boques. Es conserva un mur de contenció de la rampa d'accés a una de les boques.

UNA RIQUESA NATURAL, HISTÒRICA I CULTURAL

JORDI CAPODEVILA | MOIÀ

► Als pobles del Moianès es troben abundants jaciments prehistòrics de notable relleu. Així, a Moia un dels llocs més emblemàtics el trobem a les Coves del Toll, indret inaccessibles durant segles per l'edificament que va tenir lloc fa milers d'anys. Recuperat del tot el segle XX, avui disposa de magnífiques instal·lacions, recursos i itineraris, tot complementant amb la visita al Museu Arqueològic i Paleontològic de la vila. D'altra banda, al Moianès trobem altres elements prehistòrics importants, com balmes i esplughes amb edificacions troglodites, i la casa d'Esplughes de Castellterçol, i els dòlmens, monuments funeraris de pedra, dels quals destaquen pel seu bon estat de conservació el de Puig Rodó a Moia, Pla de Trulla a Monistrol de Calders, el del Gavarró i Masclari a Castellterçol.

La difusió de l'art romànic en l'expansió dels monestirs de l'orde benedictí amb Barceloneta. D'aquests pous de glaç al Moianès n'hi ha una cinquantena, dels quals encara avui se'n troben en bon estat de conservació.

El Consorci del Moianès, que fa poc va celebrar els vint anys de vida, va engagar l'ECOMUSEU del Moianès. Aquest fet suposa promoure el desenvolupament social i econòmic, recaptar part del patrimoni i identificar cada poble a la idea d'unitat territorial. Per aconseguir aquest objectiu de 300 metres quadrats, es va fer un estudi de cada poble per destacar-ne allò que hom creia més significatiu. A Moia es van triar els molins hidràulics; a Monistrol, la producció i l'exploració de la pedra; a Sant Quirze, les bòbiles; i a Castellterçol, que té més de vint pous inventariats, es va pensar en la transformació de l'aigua. L'exploració de la força de l'aigua va ser el tema triat a Calders. A Castellterçol, es va triar l'exploració dels recursos del bosc. L'exploració dels recursos animals va ser el tema de Granera. De l'Estany, es van fer conèixer els llugans de l'home amb la terra mitjançant la intervenció de l'Església. Els antics sistemes de transport és el tema de Collusspina. I, finalment, de Santa Maria d'Olí, es va elegir l'evolució de la manufactura tèxtil a la moderna indústria tèxtil, tenint en compte que Catalunya sempre ha estat un país amb una notable activitat en aquest camp.

